

چه اتفاقی برای اقتصاد پلتفرم چین افتاد؟

ترسناک و دراماتیک

« مرکز مطالعات چین دانشگاه ملی استرالیا »

تصادفی نیست که رولت قرمز دزموند شوم یکی از محبوب‌ترین کتاب‌های چاپ شده در سال‌های اخیر بین ناظران چینی بوده است. برای بسیاری از ما، توصیفات غم‌انگیز او از هرگز که در بین بزرگان و طلایی پوشان پکن رخ می‌دهد، به همان اندازه هیجان‌انگیز است که پدرخوانده. با این حال، چنین تصویرهایی غالباً بالحنی تقریباً توطنه‌آمیز همراه‌اند که در آن ترکیبی از دلایل واقعی تصمیم‌گیری دولت چین، منافع شخصی رهبران ارشد حزب، و خنجرزدن‌های از پشت باهم ادغام می‌شوند.

یکی از مناسب‌ترین زمینه‌ها برای چنین حدس و گمان‌های شخصی‌سازی شده در سال‌های اخیر، حمله نظارتی علیه اقتصاد پلتفرم بوده است. به عنوان مثال، چرا جک ما به مدت سه ماه پس از لغو IPO مالی مورچه - که قرار بود بزرگترین در تاریخ باشد - از دید عموم ناپدید شد؟ آیا شی جین‌پینگ شخصاً این معامله را متوقف کرد زیرا نوه جیانگ زمین، جیانگ ژینگ، سرمایه‌گذار بزرگ Boyu Capital است و این اقدام نقش یک گلوله در نبرد بزرگ‌ترو داخلی را بازی می‌کرد؟ چه اتفاقی برای بانوفن، دلال معاملات بزرگ سرمایه‌گذاری در فناوری افتاده بود که پس از گزارش ناپدید شدن او در اوایل ماه مارس توسط شرکتش، در اواخر فوریه دوباره ظاهر شد. بعدها مشخص شد که او به مقامات چین برای تحقیق در مورد کونگ‌لین، رئیس سابق هلدینگ رنسانس کمک می‌کند.

داستان استاندارد ارائه شده توسط رسانه‌های خبری خارجی در مورد آنچه در غرب به عنوان "سرکوب فناوری" شناخته شد به شرح زیر است: شی جین‌پینگ پس از سخنرانی جک ما در اکتبر ۲۰۲۰، برای بزرگان این کشور عصبانی شد. چرا که جک ما و گروه مالی وی تنظیم‌کننده‌ها و بانک‌های دولتی را به دلیل عقب ماندگی تحقیر می‌کردند. شی این فرصت را غنیمت شمرد تا نه تنها یک ما را از بین ببرد، بلکه بتواند منافع خانواده جیانگ را نیز مورد حمله قرار دهد و شرکت‌های پلت فرم را که با رشد بی‌مهابای خود از زیر کنترل حزب خارج شده‌اند گوشمالی دهد.

با این حال، مشکل آن داستان این است که در بسیاری از موارد بسیار گزینشی است و در موارد دیگر کاملاً نادرست است. این موج نظارتی یک هوی و هوس ناگهانی برای شی جین‌پینگ نبوده است، بلکه برای مدت زیادی در حال آماده‌سازی بود. برای مثال، تهیه پیش‌نویس قانون حفاظت از اطلاعات شخصی در سال ۲۰۱۸ آغاز شد. در سال ۲۰۱۹، شورای ایالتی سندی را منتشر کرد که در آن مشکلات و سوء استفاده‌هایی را که در اقتصاد پلتفرم مشاهده می‌کرد، تشریح کرد و وظایف نظارتی در نظر گرفته شده را فهرست و وزارتخانه‌های مربوطه را مشخص ساخت. مشکلات شناسایی شده در این سند واقعی است. به عنوان مثال، موفقیت شرکت‌های پلت فرم به گروه‌های کارگران گیگ و همچنین برنامه‌نویسان و مهندسان نرم‌افزاری که بیش از حد کار می‌کنند بستگی دارد. بازرگانان شخص ثالث که برای تجارت خود به شرکت‌های پلت فرم متکی هستند، از تعهدات قراردادی سنگین و شیوه‌های انحصاری این شرکت‌ها رنج می‌برند. کلاهبرداری از راه دور، به واسطه روش‌های ضعیف حفاظت از داده‌های شرکت‌های پلتفرم ممکن شده است. شیوه‌های ضعیف مدیریت ریسک در فین‌تک باعث فروپاشی صنعت وام‌دهی P2P شده بود و پس‌انداز میلیون‌ها سرمایه‌گذار خرد را تبخیر کرد.

با این حال، این عناصر بسیار کمتر از ناپدید شدن یا بازداشت مدیران ارشد اجرایی یا شایعات درباره دسیسه‌های کاخ حزب، دراماتیک و چشم‌نواز هستند. علاوه بر این، ارزیابی آنها مستلزم مشارکت مداوم و مشقت‌آمیز تجزیه و تحلیل سیاست‌ها و اسناد نظارتی چین است. انجام این کار بررسی مجموعه‌ای از ده‌ها متن را نشان می‌دهد که توسط چندین ارگان حزبی و دولتی منتشر شده‌اند و تصویری پیچیده‌تر را ترسیم می‌کنند؛ مخصوصاً در شرایطی که هماهنگی بین سازمانی آن چنانی وجود ندارد. به عنوان مثال، مقررات در فین‌تک تقریباً به موازات مداخلات در حوزه رقابت یا حمایت از مصرف‌کنندگان و کارگران تکامل یافته است. برخی از قوانین فین‌تک شبیه ابتکارات تنظیم بازار است که در جاهای دیگر، به ویژه در اتحادیه اروپا

انجام شده است. برای مثال، قانون حفاظت از اطلاعات شخصی، بسیاری از اصطلاحات، مفاهیم و مکانیسم‌های مقررات عمومی حفاظت از داده‌ها (GDPR) را بازتولید می‌کند و زمینه‌های قانونی تقریباً مشابهی را برای پردازش اطلاعات شخصی تعریف می‌کند، رویه‌های مشابهی را برای انتقال داده‌ها به خارج از کشور معرفی می‌کند و سطوح مشابهی از مجازات را برای نقض قوانین اعمال می‌کند. مقررات جدید چین در مورد رقابت در بخش پلتفرم شامل تعاریف مشابهی مانند قانون بازارهای دیجیتال اروپا در مقیاس بزرگ است.

پیمودن نثر پر پیچ و خم چنین اسنادی زمان بر است. روزنامه‌نگاران، کارشناسان اتاق‌های فکر و حتی دانشگاهیان به ندرت می‌توانند روی ردیابی حوزه‌های سیاست واحد در طول زمان تمرکز کنند و در عوض به خواسته‌های سردبیرانشان، چرخه‌های خبری و خواسته‌های فوری رسانه‌ای توجه دارند. زبان نوشتاری چینی نیز لایه‌ای از رمزگذاری را تشکیل می‌دهد: بسیاری از خوانندگان غیربومی (از جمله خودم) اسناد چینی را بسیار کندتر از متون انگلیسی پردازش می‌کنند. در این شرایط رسیدن به یک روایت استاندارد با چاشنی رسوایی آسان تر است. تعامل عمیق با موضوع مورد بحث لزوماً پاداشی به همراه ندارد: «تنظیم‌کنندگان چینی تلاش می‌کنند تا شرایط کاری را برای کارگران گیگ بهبود ببخشند» عنوان ملال‌آورتری نسبت به «شی جین‌پینگ به امپراتوری جک ما حمله می‌کند» است.

انجام این کار مستلزم جدی گرفتن تفکر سیاست

ما کمتر قادر به درک انگیزه‌ها و اقدامات حزب کمونیست چین هستیم، این نه تنها بر تعامل مستقیم ما با چین تأثیر می‌گذارد، بلکه بر دنیای گسترده‌تری که به‌طور جدایی‌ناپذیری با آن در هم تنیده است، مؤثر است